

שיולד בו איסור חדש דטבל. ואין האיסור ההוא נמצא עתה. וודאי אין לומר משום הואיל, דיחשב כאילו נמצא איסור זה כבר מעכשיו.

7. והקשו תוספות, אמאי אינו עובר על חמץ של גבוה? הא אי בעי מיתשיל עליה. ותירצו, מדכתיב ביה "קודש לה", החשיבו הכתוב לממון גבוה, אף דאית ביה "הואיל". עוד תירץ ר"י, דלאחר שבא ההקדש ליד הגזבר תו לא מהניא ביה שאלה.

ואין להקשות, אכתי נימא "הואיל ואי בעי פריק ליה", משום דהפדיון הוא כקנין מחודש. וטו נחשוב חמץ של נכרי לחמץ ישראל משום דאי בעי יכול לקנותו ממנו?!

עוד תירץ, דלא שייך בחמץ הקדש הואיל ואי בעי פריק ליה, משום שנתחמץ ונאסר. ושום אדם כבר לא יפדנו. וצריך עיון, דאם כן אמאי סבירא ליה לרבי אליעזר הואיל ומיתשיל עליה? והרי כיון שנתחמץ ודאי לא ישאל עליה.

ויש ליישב, דכיון דעד שלא נתחמץ חשיבא כשלו משום הואיל, אסור לו להחמיצה. ואפילו שלאחר החימוץ לא הוי שלו, באין כאחד הם. שפת אמת.

והוסיף, דלפי זה יש לומר דבסברה זו גופא פליגי רבי אליעזר ורבי יהושע.

8. כן היא הגירסא לפנינו. אבל רש"י בסוף סוגיין כתב דאין לגורסה. משום דאין שייך הואיל בדבר שאינו שלו, להחשיבו כשלו. אלא הכי גרסינן: רבי אליעזר סבר, אמרינן הואיל. ורבי יהושע סבר, לא אמרינן הואיל!

ולא נאמר ההואיל לענין "בל יראה", אלא לענין אם מותר להאפותה ביום טוב. דרבי אליעזר סבר, מותר לאפותה. ואף דאיכא חדא דלא חזיא ליה, אמרינן דכל חדא וחדא חזיא ליה. הואיל ואי בעי בצע פורתא מכל אחת

מצינא [יא ב] עולה, דסבר רבי יהושע "טובת הנאה ממון". דאיתא התם דהקנה רבן גמליאל לרבי יהושע מעשר ראשון בקנין אגב. וקאמר התם דדוקא אם "טובת הנאה ממון" חשיב הישראל כבעלים להקנות את המתנות באגב. ואם כן, קשיא מדידה אדידיה.

ויש ליישב על פי האמור [בהערה 3], דדוקא בחמץ ליה לרבי יהושע "טובת הנאה אינה ממון", משום שאסור בהנאה. רש"ש.

ויעוין שם בחידושי רבי שמעון שקאפ שכתב ליישב, דשני ענייני "טובת הנאה" שונים הם.

5. והקשה שער המלך [פרק ג מהלכות יום טוב הלכה ט], הלא אין נשאלים על הנדרים ביום טוב שלא לצורך יום טוב.

ויש ליישב, דאף זה הוא צורך יום טוב, כדי שלא יעבור על "בל יראה". וכיון דמותר לשאול, שוב מותר לאפות אף בלא שאלה, משום הואיל. אור גדול.

6. והקשו התוספות, אי אמרינן "הואיל", אמאי אין יוצא במצת מעשר שני לרבי מאיר [לעיל לח א], משום שממון גבוה הוא? נימא הואיל ואי בעי מיתשיל עליה, שפיר קרינן ביה "מצתכם".

ותירצו, מדכתיב ביה "קדש לה", החשיבו הכתוב ממון גבוה, אף דאית ביה הואיל.

ויעוין בקהלות יעקב שהוכיח מקושייתם דלא כהשאגת אריה [המובא בהערה 9] שכתב, דלא חשיב כשלו ממש על ידי ההואיל. דאם כן, לא הקשו מידי. שהרי במצה בעינן שלו ממש.

עוד יעוין בשער המלך [פרק ו מהלכות חמץ ומצה הלכה ח] שנתקשה בדבריהם, מה מהני במצת במעשר שני "הואיל ואי בעי מיתשיל"? והרי אם ישאל על המעשר, שוב יחזור להיות טבל. ואין יוצאים בטבל.

ואין דבריו מובנים. דהרי לעת עתה המעשר מותר. ואם ישאל עליו יחזור להיות שלו, אלא